

Wijziging van de Overeenkomst tot oprichting van de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD); Samarkand, 18 mei 2023 (Trb. 2023, 130)

TOELICHTENDE NOTA

Inleiding

Tijdens de jaarvergadering van de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD) op 18 mei 2023 heeft de Raad van Gouverneurs resoluties 259 en 260 aangenomen, die voorzien in de wijziging van verdragsartikelen 1 en 12.1 van de op 29 mei 1990 te Parijs tot stand gekomen Overeenkomst tot oprichting van de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (Trb.1990, 143; hierna: «de Overeenkomst»). De Raad van Gouverneurs is het hoogste orgaan van de EBRD. Hierin zijn de 71 deelnemende landen en instellingen vertegenwoordigd. Deze Raad van Gouverneurs heeft een groot deel van de bevoegdheden gedelegeerd aan de Raad van Bewind die uit 23 leden bestaat. Nederland heeft met China, Mongolië, Noord-Macedonië en Armenië een eigen kiesgroep en levert de bewindvoerder van de kiesgroep.

Verloop van de onderhandelingen

Artikel 1

Aanvankelijk was het de bedoeling dat op de EBRD-jaarvergadering in mei 2022 al het besluit genomen zou worden dat de EBRD beperkt en stapsgewijs zou uitbreiden naar Sub-Sahara-Afrika (hierna: «SSA») en Irak. Het besluit hierover is echter in 2022 in verband met de oorlog in Oekraïne uitgesteld, omdat de aandacht van de EBRD volledig uitging naar Oekraïne en de omliggende regio. Op de jaarvergadering in 2022 hebben de gouverneurs van de EBRD de ambitie om beperkt en stapsgewijs uit te breiden bevestigd en afgesproken dat het besluit hierover niet later dan op de jaarvergadering in 2023 zou worden genomen. Een besluit tot geografische uitbreiding vergt een wijziging van de Overeenkomst. Immers, SSA en Irak liggen buiten het operatiegebied zoals omschreven in artikel 1 van de Overeenkomst.

Vanwege (het voortduren van) de oorlog in Oekraïne, is het mandaat van de EBRD opnieuw zeer relevant geworden in de regio's waar de EBRD van oudsher actief is, te weten Centraal- en Oost-Europa en de voormalige Sovjetunie. Voor Nederland en ook voor veel landen waar de EBRD in investeert, zogeheten operatielanden, was het daarom in de eerste plaats belangrijk dat de EBRD haar activiteiten in Oekraïne voortzet. Verder diende benadrukt te worden dat uitbreiding naar de SSA-regio en Irak niet ten koste mag gaan van de steun van de EBRD aan Oekraïne en bestaande operatielanden. Mede om deze reden is de afspraak gemaakt dat tot 2030 maximaal zes landen in SSA (Benin, Ivoorkust, Ghana, Kenia, Nigeria en Senegal) en Irak in aanmerking komen voor leningen van de EBRD, omdat de EBRD in deze landen toegevoegde waarde zou hebben ten opzichte van andere Internationale Financiële Instellingen. Daarnaast zullen de activiteiten van de EBRD in deze landen niet voor 2025 beginnen en zal het volume langzaam worden opgebouwd van EUR 100 mln. in 2025 tot een totaal van ongeveer EUR 1 mld. in 2030. Hiermee wordt aan de voorwaarden van Nederland voldaan. Ten slotte is voor de mandaatuitbreiding geen kapitaalverhoging nodig. Ook dit was een belangrijke voorwaarde voor Nederland. In brieven aan de Tweede Kamer over de EBRD-jaarvergadering in 2022 en 2023¹ werd al aangegeven dat Nederland voorstander is van een mandaatuitbreiding van de EBRD.

Artikel 12

In juli 2022 is het rapport *Boosting MDBs' investing capacity, An Independent Review of Multilateral Development Banks' Capital Adequacy Frameworks*² gepresenteerd door de G20. In deze onafhankelijke evaluatie van kaders voor kapitaaltoereikendheid doet de G20 aanbevelingen om de kapitaalbenutting bij Internationale Financiële Instellingen te verbeteren. Het onderzoek

¹ [Verslag jaarvergadering Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling 2023 \(1\).pdf](#)

² [caf-review-report.pdf \(github.org\)](#)

bevat 5 aanbevelingen uitgewerkt in 17 concrete acties waar Nederland in grote mate positief tegenover staat. Omdat Internationale Financiële Instellingen zoals de EBRD niet onder extern toezicht staan, hebben aandeelhouders een leidende rol in het oppakken van de aanbevelingen. Door de statutaire kapitaallimiet bij de EBRD te verwijderen geeft de EBRD op aanwijzen van Nederland en andere aandeelhouders invulling aan een van deze aanbevelingen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

In artikel 1 van de Overeenkomst wordt het mandaat van de EBRD beschreven. Doel van de activiteiten van de Bank is het ondersteunen van de overgang naar open, op de markt georiënteerde economieën en het bevorderen van het private ondernemerschap in Midden- en Oost-Europese landen, Mongolië, en in landen in het zuidelijke en oostelijke gebied van de Middellandse Zee (de SEMED-regio), die gecommitteerd zijn aan de beginselen van een meerpartijdemocratie, het pluralisme en de vrijemarkteconomie.

Een niet-Europees land kan lid worden van de EBRD als het lid is van het IMF. De vereisten voor lidmaatschap veranderen niet door de wijziging van de Overeenkomst.

De wijziging van artikel 1 van de Overeenkomst wordt ingevolge artikel 56, eerste lid, van de Overeenkomst van kracht wanneer ten minste drie vierde van de leden (waaronder ten minste twee in Bijlage A bij de Overeenkomst genoemde Midden- en Oost-Europese landen) die ten minste vier vijfde van het totale aantal stemmen van de leden vertegenwoordigen, de voorgestelde wijziging hebben aanvaard. Zodra dit een feit is, kan in eerste instantie een beperkt aantal landen in Sub-Sahara-Afrika en Irak, die lid zijn van de Bank, ontvangend land van de EBRD worden.

Deze landen moeten wel de genoemde beginselen uit artikel 1 in acht nemen. Ontvangend land van de EBRD worden deze landen vervolgens pas na het verkrijgen van instemming van minstens twee derde van de Gouverneurs die minstens drie vierde van het totale aantal stemmen van de leden vertegenwoordigen, zoals tevens is vastgelegd in artikel 1 van de Overeenkomst.

Resolutie 259 over geografische uitbreiding betrof een formalisatie van de door de Gouverneurs in 2022 vastgestelde ambitie om het mandaat van de EBRD geografisch uit te breiden naar Sub-Sahara-Afrika en Irak. Voor Nederland was het hierbij van belang dat aandeelhouders op de jaarvergadering in de eerste plaats hun steun voor Oekraïne uitspraken en het erover eens zijn dat uitbreiding naar de SSA-regio niet ten koste mag gaan van de steun van de EBRD aan Oekraïne en bestaande operatielanden.

Artikel 12

Artikel 12.1 van de Overeenkomst bevat een kapitaallimiet op gebruikelijke operaties. Dit wordt gezien als een beperkende vaste factor. Dat wil zeggen dat deze limiet de leencapaciteit, meer dan vanuit een risicobeheersingsperspectief nodig is, kan beperken.

Om uitvoering te geven aan een van de aanbevelingen uit de onafhankelijke evaluatie van kaders voor kapitaaltoereikendheid (het *Capital Adequacy Framework* (CAF)) van de G20 zal de EBRD de kapitaallimiet uit de Overeenkomst verwijderen.

Dit maakt flexibelere inzet van het kapitaal mogelijk. Om tegelijk te borgen dat de EBRD duurzaam financieel solide blijft, wordt de passage over de statutaire limiet vervangen door een verwijzing naar de Raad van Bewind die moet toezien dat de EBRD gebruik blijft maken van passende kapitaaltoereikendheidscriteria.

De aanvaarding van deze wijziging van artikel 12.1 geschiedt op dezelfde wijze als hierboven geschetst voor de wijziging van artikel 1.

Stemaandeel van Nederland en financiële consequenties

Het Nederlandse stemaandeel in de EBRD bedraagt 2,51%. Het stemaandeel wordt bepaald door het aandeel in het kapitaal van de EBRD. De verdragswijziging zal niet leiden tot een aanvullende bijdrage in het kapitaal van de EBRD en heeft daarom geen financiële consequenties voor Nederland, en dus evenmin voor het Nederlandse stemaandeel.

Eenieder verbindende bepalingen

Naar het oordeel van de regering bevatten de artikelen 1 en 12.1 noch de wijzigingen daarvan een ieder verbindende bepalingen in de zin van de artikelen 93 en 94 van de Grondwet, die aan rechtssubjecten rechtstreeks rechten toekennen of plichten opleggen.

Koninkrijkspositie

De Overeenkomst geldt, wat het Koninkrijk betreft, voor Nederland, Curaçao en Sint Maarten. De wijzigingen van de Overeenkomst zullen eveneens voor Nederland, Curaçao en Sint Maarten gelden.

De Minister van Financiën,

De Minister van Buitenlandse Zaken,

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,